

Withstanding the Winds of Change
פרקי אבות – פרק ה'

A torrent river surges forth, sweeping with it all that lies in its path, penetrating into deep recesses and washing away all buried things, so does the torrent of public opinion sweep along the individual mind. You may not know it, you may even deny it, but you have been brainwashed by common belief. Carried along, perhaps more, perhaps less, you now think along these twisted paths...

*Nor can you remain static in this torrent river just by standing firm in your place - **you must actively swim against the flow. You may not be successful in swimming upstream, but at least you will not be swept down by the flow.***

- רבי קלונימוס קלמיש שפירא - האדמו"ר מפיאסצנה

*If your time to you
 Is worth savin'*

Then you better start swimmin'

Or you'll sink like a stone

For the times they are a-changin'.

- שבתאי זיסל בן אברהם

1) פרקי אבות – פרק ה, משנה ה

עֲשֶׂה נְסִים נַעֲשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

1) לֹא הִפִּילָה אִשָּׁה מֵרֵיחַ בָּשָׂר הַקֹּדֶשׁ,

2) וְלֹא הִסְרִיחַ בָּשָׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם,

3) וְלֹא נִרְאָה זָבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים,

4) וְלֹא אָרַע קָרִי לְכַהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים,

5) וְלֹא כָּבוּ גִשְׁמִים אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה,

6) וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הָעֶשֶׂן,

7) וְלֹא נִמְצָא פְּסוּל בְּעֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים,

8) עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְוָחִים,

9) וְלֹא הִזִּיק נְחֹשׁ וְעֶקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם,

10) וְלֹא אָמַר אָדָם לְחַבְרוֹ צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאֵלֶּיךָ בִּירוּשָׁלַיִם:

2) נפש החיים – שער א, פרק ד, הגה"ה (ר' חיים מוולאז'ין זצ"ל)

וי"ל עדי"ז הכתוב "ועשו לי מקדש"; וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם. כָּלֵל אֲשֶׁר אֲנִי מֵרָאָה אוֹתָךְ, אֶת תְּבִנֵית הַמִּשְׁכָּן, וְאֶת תְּבִנֵית כָּל כְּלָיו, וְכֹן, תַּעֲשׂוּ" (שמות כה, יח-יט). ורז"ל דרשו (סנהדרין דף טז:): "וכן תעשו" - לדורות. ולדרכינו י"ל ג"כ שר"ל, אל תחשבו שתכלית כוונתי הוא עשיית המקדש החיצוני! אלא תדעו שכל תכלית רצוני בתבנית המשכן וכל כליו, רק לרמוז לכם שממנו תראו וכן תעשו אתם את עצמיכם שתהיו אתם במעשיכם הרצויים כתבנית המשכן וכליו. כולם קדושים ראויים ומוכנים להשרות שכנתי בתוכם ממש. זהו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" דייקא, ש"ככל אֲשֶׁר אֲנִי מֵרָאָה אוֹתָךְ, אֶת תְּבִנֵית הַמִּשְׁכָּן וגו'". תכלית כוונתי ש"כן תעשו" את עצמיכם.

3) מסכת תענית דף יא. - יא:

והאמר ר' אלעזר לעולם ימוד אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו שנאמר "בְּקִרְבְּךָ קְדוּשָׁה וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר" (הושע יא, ט).

4) פרקי אבות – פרק א, משנה ט

שָׁמְעוּן בֶּן שֹׁטֵט אוֹמֵר, הֵי מֵרְבֵּה לְחַקוֹר אֶת הָעֵדִים, וְהֵי זֶהִיר בְּדַבְרֵיךָ, שְׂמָא מֵתוֹכְךָ לְמַדּוֹ לְשִׁקְרָה.

5) Motzaei Shabbos Parshas Shemini, Shabbos Mevorchim Iyar, 5739 (1979)¹ –

...According to this [surface level] interpretation, this Mishnah's message is restricted only to judges (and not even to all judges, only those who preside over Bais Din, a very exclusive category, as is obvious from the statements of the Alter Rebbe's Shulchan Aruch). However, the two principles: 1) the tractate Avos was written to instruct one who wanted to learn how to live piously; and 2) the concept that its study between Pesach and Shavuos was intended to prepare us for the acceptance of the Torah imply that the entire tractate is relevant to each of us in our service of G-d.

The Talmud explains that the testimony of witnesses can apply to our personal lives as well. It states "the walls of one's house testify about him." By looking at the books on the shelves, the pictures on the wall, and the absence or presence of Mezuzahs, we can get some idea of who we're talking to.

וְלֹא הַסְרִיחַ בְּשֵׁר הַקֶּדֶשׁ מֵעוֹלָם...

6) נועם אלימלך – פרשת שלח² (ר' אלימלך מזיזענסק זי"ע)

...על דרך ששמעתי הפירוש מרבי ומורי הרב הגאון הקדוש המנוח מ' דוב בער... ולא הסריח בשר קודש מעולם (אבות, פרק ה') ופירוש מי שהוא בשר קודש שהוא צדיק גמור אינו מסריח מעולם אף כשהוא מעורב עמהם ומדבר עמם...

וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת עֲמוּד הָעֶשֶׂן...

7) שביבי אור - עמ' 51-52³ (ר' צבי פסח פראנק זצ"ל, רבה של ירושלים [1873-1960])

בעינינו ראינו ובאזנינו שמענו, שהיו אנשים חלושים שהרופאים התייאשו מרפואתם, והם היו גבורי כח בעמלה של תורה. דורשי רשומות רמזו ע"ז מש"כ בפרקי אבות (ה, ה) שאחד מעשרה נסים היה שלא נצחה הרוח את עמוד העשן, אף שהעשן הוא חלש מאד ואין בו ממש, ואילו הרוח היא חזקה שבכחה לשבר סלעים ולפרק הרים, כח הקדושה דוחה את הכח הגשמי ומתגבר עליו.

8) פרי הארץ – פרשת מטות ומסעי (רבי מנחם מענדל מויטבסק זי"ע [1730-1788])

מבואר בספרי המקובלים שבכל דבר יש עולם שנה נפש. עולם הוא השטח וכלי המקבל, שנה הוא הזמן, נפש הוא החיות שבתוכו, והוא ענין שבכל דבר מהותו וכמותו ואיכותו, מהות הוא ענין העצמות והחיות איכות הוא ענין העולם, כמות הוא זמן.

¹ Sichos in English - Volume 3 [Free translation from the talks of the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson]

² ד"ה ועבדי כלב
³ מכון הרב פראנק, אלול תשמ"ח

9) שמות (יתרו) – פרק יט, פסוק יח; פרק כ, פסוק טו

* וְהָרַסְנִי עִשָּׂיִן פְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ד' בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעֵשֶׂן הַכִּבְשָׁן וַיִּחְרַד כָּל הָהָר מְאֹד :
* וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְּפִידִם וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הָהָר עִשָּׂיִן וַיֵּרָא הָעַם וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֵק :

10) מסכת ביצה דף כה:

תנא משמיה דרבי מאיר: מפני מה נתנה תורה לישראל - מפני שהן עזין. תנא דבי רבי ישמעאל: "מִיָּמִינוּ [אשדת] אֶשׁ דָּת לְמוֹ" (דברים לג, ב), אמר הקדוש ברוך הוא: ראויין הללו שתנתן להם דת אש. איכא דאמרי: דתיהם של אלו אש, שאלמלא (לא) נתנה תורה לישראל אין כל אומה ולשון יכולין לעמוד בפניהם. והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש: שלשה עזין הן: ישראל באומות, כלב בחיות, תרנגול בעופות. ויש אומרים: אף עז בבהמה דקה, ויש אומרים: אף צלף באילנות.

11) מהרש"א (שם, ד"ה ראויין)

...ונראה נמי דעזותן דקאמר לאו היינו גבורה אלא לעמוד על דבריהם ולא ישובו מפני כל הוי עזותן ודומיא דהכי כלב כו' לאו לענין גבורה קאמר דכמה חיות וכמה עופות גבורים יותר מהן אלא עזותן הוא שלא ישובו מפני כל ומעזין פניהם:

12) באר מחוקק – פרשת שמות (ר' חיים מרדכי קטץ זצ"ל⁴ [1894-1964])

ענין נוסף רואים, שאף אצל אדם גדול כיוסף שקיבל את חינוכו בביתו של יעקב אבינו והיה "בר חכים" שלו, עדיין אין זה פשוט להגיע לדרגת 'צדיק', והתורה משבחת אותו על זה באופן מיוחד "ויוסף היה במצרים". ויש לדעת מהי הדרך להגיע למדרגה זו שבכל מצב שיעבור האדם, ישאר בצדקו.

13) בראשית (ויחי) – פרק מט, פסוק כו⁵

בְּרַכְתָּ אֲבִיךָ גְּבֹרֵי עַל בְּרַכְתָּ הוֹרֵי עַד תִּבְאֲנֹת גְּבַעַת עוֹלָם תִּהְיֶינָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָּקֵד נְזִיר אֲחִיו :

14) במדבר (נשא) – פרק ו, פסוק ב

דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתֶּם אֵלֶיחֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִפְלֹא לְנֹדֵד נֹדֵד נְזִיר לְהִזִּיר לְד'.

15) אבן עזרא – פרשת נשא (שם)

(ב) יִפְלֹא - יפריש, או יעשה דבר פלא, כי רוב העולם הולכים אחר תאוותם... שירחק מהתאוות, ועשה זה לעבודת השם, כי היין משחית הדעת ועבודת השם...
(ז)... ויש אומרים, כי מלת נזיר - מגזרת נזר, והעד " כִּי יִנָּזֵר אֶלְקִיו עַל רֹאשׁוֹ" (ז:ו), ואיננו רחוק. דע כי כל בני אדם עבדי תאוות העולם, והמלך האמתי, שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו, כל מי שהוא חפשי מן התאוות:

⁴ מייסד וראש ישיבת טלז - קליבלנד

⁵ וכן בפרשת וזאת הברכה (פרק לב, פסוק טז) - וממַגֵּד אֶרֶץ וּמְלֵאָה וְרָצוֹן שְׂכֵנֵי סָנָה תִּבְוֹאֲתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקְדָּקֵד נְזִיר אֲחִיו :

16) מי השלוח – פרשת במדבר⁶, חלק א, עמ' קמא (ר' מרדכי יוסף מאיזביצא זי"ע)
 נאמר בבני גד "מִשְׁפַּחַת הָאֶזְנִי" ובפי פנחס פירש רש"י אזני זה אֶצְבֹּן⁸ ואינו יודע למה נשתנה שמו. ובאמת הוא עפ"י מאמר הגמ' [כתובות ה:]: ... לכן כשירדו למצרים שהיה אוירה טמא נקרא אצבון שהיה מסתים אזניו שלא יקבל דבר שלא כרצון ד', וכשנכנסו לארץ ישראל שאוירה מלא קדושה נקרא שמו אזני, שהיו אזניו פתוחות לשמוע לקבל קדושת ד' מוטבת הארץ.

17) ישמח משה – פרשת וירא⁹ (ר' משה טייטעלבוים זצ"ל [1759-1841])

כי למדתי מרעה קדושים שהטמא יש לה נ' חמוות
 חנועה יסרה סלה היא מוערב למזרח אלא סגלגל סיומי
 מקיפ' ככל יום סניבות הכדור מוערב למערב כי הוא גדול
 והטמא נחרכ נגדו אחריו חזל עיני עפע עפע הולכה
 חנועה יסרה מוערב למערב עד שהסלים נסקים ימים
 להקיף הכדור פעם אחת וערס הקיף חנועה יסרה סלה

18) ויברך דוד – סמיכות תחלת התורה לסופה: שלום פנימי¹⁰ (האדמו"ר מסקאליע זי"ע)

<p>הקב"ה זכח גדול יותר גם מהחמה, וזהו הכוונה שעקבו היה מכהה גלגל חמה. ולפיכך רצה לאכול רק מעץ הדעת, כדי לעבוד הקב"ה במלחמה גדולה, רק טעה בזה כנ"ל.</p>	<p>ובזה יש לבאר המדרש, שעקבו של אדה"ר היה מכהה גלגל חמה, שלא בא המדרש להשמיענו כמה יפה היה אדם הראשון, אלא שהיה בעל מדריגה גדולה כל כך שעבד את</p>
--	--

"tracht anderish"¹¹

- Rav Chaim Brisker zt"l to Rav Baruch Ber zt"l

⁶ נדפס שם בטעות – ומאמר זה שייך לפרשת פנחס או לפרשת ויגש.
⁷ פרשת פנחס (כו: טו-טז) - (טו) בְּנֵי גֵד לְמִשְׁפַּחְתָּם לְצַפּוֹן מִשְׁפַּחַת הַצְּפוֹנִי לְחָגִי מִשְׁפַּחַת הַחָגִי לְשׁוּנֵי מִשְׁפַּחַת הַשׁוּנֵי: (טז) לְאֶזְנֵי
 מִשְׁפַּחַת הָאֶזְנִי לְעָרֵי מִשְׁפַּחַת הָעָרֵי:
⁸ פרשת ויגש (מו: טז) - וּבְנֵי גֵד צְפוּיִן וְחָגִי שׁוּנֵי וְאֶצְבֹּן עָרֵי וְאֶרְדֵי וְאֶרְאֵלִי:
⁹ וע"ע בגמ' סנהדרין דף צא: ומהרש"א ד"ה שוקעת
¹⁰ כ"ד אדר, תשכ"ה

¹¹ = Think differently